

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCLXIII. Ignominiosus contra tres rogationes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

illud quoque, iudices, intueri oportebit, ¹quo maximorum istius criminum, aliqua tamen vindicta contineat: Per se indignum erat, raptorem impune fecisse: indignum erat, injuste repudiatam esse uxorem: ² utrique crimini una poena erit, levis quidem. Et sane habeat hoc lucrum magna nequitia, quod non fere puniri pro meritis potest: ³ ab illa quidem rapta vindicavit nos ipse.

CCLXIII.

Ignominiosus contra tres rogationes.

QUI TRIBUS ROGATIONIBUS CONTRADIXERIT, NEC TENUERIT IGNOMINIOSUS SIT. Duabus quidam rogationibus contradixit: non tenuit: Tertia rogatio ferebatur, qua ignominia remittebatur notatis: contradixit & huic: non tenuit. dicitur ignominiosus.

DECLAMATIO.

QUI TRIBUS ROGATIONIBUS CONTRADIXERIT, NEC TENUERIT, IGNOMINIOSUS SIT. ⁴ Lex manifesta (fortasse supervacuum ⁵ ista dicere, verumtamen permittit lex & hoc dicere) iusta. Quis majore ignominia dignus est, quam homo inquietus, qui publicis utilitatibus ter obstiterit? qui ne metu quidem ignominiae ad silentium compelli, saltem tertio potuerit? Ergo de lege dubitari nihil potest. Videamus, an hic

¹ Quo maximorum istius criminum.] Superiores, istum. Sed scribendum: quo max. istius criminum aliqua tamen vindicta contingat. Paulo ante insinuaverat iudicibus inter raptam & raptorem clandestinum pactum intercessisse, hic raperet, illa nuptias optaret. Itaque nunc sic loquitur, ut utriusque culpam puniri velit. Idem.

² Utriusque criminis una poena erit, levis quidem.] Cum bis (inquit) puniri eum oporteret, & quia unam rapuit, & quia alteram culpa sua repudiat: quae duo crimina, suam poenam habent legitimam & separatam. Nunc minus odiosa sit haec agentis mulieris actio, quo utriusque criminis poena erit unica, &

ea quidem levior, quia pecuniaria, quam mariti injuste divertentes, uxoribus praestant. De hac poena Plutarc. in Romulo. Iustinian. in l. consensu, & l. ult. C. de repud. Apud Athenienses dotis etiam usuras praestabat maritus, & quaedam frumenti annua, Demosthenes *veaiogov*. Arodius.

³ Ab illa quidem rapta vindicavit nos ipse.] Scribe, ab illa quidem rapta vindicabit nos ipsa. Ab illa, puta, nequitia, me vindicabit ipsa rapta, si nempe inane votum fecisse iudicetur, & amissa virginitate marito careat. Gronovius.

⁴ Lex manifesta.] Scribe, manifesta. Caetera recte se habent. Idem.

⁵ Ista dicere.] Melius, iusta dicere. Pith.

an hic in legem inciderit. Tribus rogationibus contradixit. Num fallimur numero? num aliquid adversus istum mentimur? ¹ Non ut opinor, ipsum saltem dicere ausurum. Bis jam contradixerat: bis non tenuerat. Proxime dixerat: non tenuisse eum scimus. Ergo si lex ignominiosum vult esse eum, qui ter contradixerit, nec tenuit: quomodo ignominiosus inveniri profecto non poterit? non negat se in hanc legem incidisse: sed eadem rogatione, cui contradixit, solutum esse contendit. Placuisse enim publice, ut omnibus ignominiosis notare mitteretur. Non miror istum tam frequenter contradicere. Vim legum parum perspicit: quo pertineant rogationes, aut dissimulat, aut ignorat. Ferri profecto rogatio, quotiens poena aliqua remittitur, non potest, nisi de his, qui poena jam tenentur. Id vel cogitatione ejus, qui tulit rogationem, vel aestimatione populi, vel ipsa rei natura perspiciamus. Is, qui ferebat rogationem, num aliquid cogitare de eo potuit, qui non erat ignominiosus? non, ut opinor. Neque enim hic jam ter contradixerat rogationi: nec an tertio contradicturus esset, ² divinare poterat. Ergo qui ferebat rogationem, nihil de eo cogitavit. Populus cum in consilium mitteretur, & miseratione hominum moveretur, de his cogitavit, qui ignominiosi jam erant. Fortasse motus est numero, fortasse motus est personis, fortasse motus est causis. Hic neque in numero esse poterat: nondum enim ignominiosis accesserat: neque causa miserabilis, qui ne damnatus quidem esset: ³ neque persona. Ergo nec qui ferebat rogationem, nec qui accipiebat de hoc cogitaverunt. Nunc ipsam rei naturam intueamur. ⁴ Quid remitti potest, nisi quod credi-

¹ Non opinor ipsum saltem dicere ausurum. Et postea, proxime contradixerat. Sic. leg. vid. Pithxus. Non, ut opinor, ipsum.] Lege, Non id opinor ipsum saltem dicere ausurum. Gronovius.

² Divinare poterat.] Forte, divinari. Idem.

³ Neque persona.] Hic tale quid desidero, Quia humilis & abjectus, nulliusque in Repub. auctoritatis, qui cum jam duabus rogationibus contradixisset, nunquam obtinuit. Evodius.

⁴ Quid remitti potest nisi quod creditur?] Num quid tenditur? aut intenditur? Gron.

creditur? Hæc rogatio nihil aliud fuit, quam ignominio-
 forum in pristinum statum restitutio: nondum eras in ea
 fortuna, ut restituendus esses. Sed eodem, inquis, tem-
 pore ego ignominiam merui, quo remissa est. Postea di-
 cam, quam dignus ista sis ignominia. Interim ista tem-
 poris computatione excludo: ¹ quamvis enim ea rogatio
 recepta sit, cui tu tertio contradixisti: ante tamen rogatio
 recepta est, quam tu ignominiosus esse cœpisses. Lex enim
 quid dicit? QUI ROGATIONI TER CONTRADIXERIT,
 EIQUE TENUERIT, IGNOMINIOSUS SIT. De præterito
 & de perfecto jam transactoque tempore loquitur. Cum
 de rogatione ageretur, contra dicebas: nondum eras igno-
 miniosus; nondum enim rogatio erat. At cum recepta
 est rogatio, tum, quia non tenueras, ignominiosus esse
 cœpisti. Illud etiam adjiciendum videtur, neminem un-
 quam digniorem fuisse ignominia, quam te. Viderimus
 enim, quales illæ fuerint rogationes, quibus antea con-
 tradixisti. Utiles utique: receptæ sunt enim, & pro Re-
 publica placuerunt. Enimvero huic aliquis rogationi con-
 tradicit tam misericordi, tam leni, quæ civium numerum
 ampliat? Si alius quilibet contradixisset, inhumanam rem
 fecisset. At tu istud contradicis, ne ignominiosi restituan-
 tur, ² homo extra periculum positus. Dignus es ergo, ut
 patiaris ea, quæ pati omnes voluisti: nisi forte sic intelli-
 gimus istam receptam rogationem, ut nemo sit unquam
 omnino in civitate nostra ignominiosus. ³ An id vel po-
 pulus voluisset, vel ille, qui ferebat? abrogasset potius
 hanc legem, quam novam constitueret: ⁴ rogationem ap-
 pella-

¹ Nondum enim rogatio erat.] Fort. rogatio recepta erat. Pithæus.

² Homo extra periculum positus.] Quia si obtinuerit, infamis non erit: si rogatio recepta sit, dicit eadem se omni nota liberari. Ærodius.

³ At si id vel populus voluisset.] Num jus hoc quod constitueret (inquit)

legem, quæ dat formam futuris negotiis, & omnes homines comprehendit, potius appellasset: quàm rogationem, quæ fere de singulis, & præteritis cavet. Idem.

⁴ Rogationem appellavit de his.] Fortè approbavit, vel acceptavit. Gron.

pellaret de his tantummodo latam, qui erant ignominiosi. Illis remisit istam veniam. Fortasse isti placebunt, si plures inciderint in eandem sortem, in eandem conditionem.

PARS ALTERA

DECLAMATIO.

Idem tempus est ignominia^e meae & receptae rogationis. Nam natura prius est, ut ego non teneam, quam ut recepta lex sit. Nam si ego tenuissem, lex recepta non esset: quoniam non tenui: recepta lex est. Igitur ignominia mea praecessit tempus rogationis. Prius apud animos suos constituerunt homines, non parere contradictioni meae, quam rogationem receperunt. Antequam tabella referretur, antequam excuteretur numerus populi, ego jam non tenueram. Rogatio nondum erat recepta, nisi posteaquam dinumeratae sunt populi sententiae. Hoc ergo tenuit. Atque etiam si hoc tempus mihi non remitteret totam ignominiam: lex tamen quae ignominiosos vacare omni nota voluerat, remisit mihi duas illas contradictiones. Non enim facit ignominiam tertia contradictio, sed tres. Quod si duae illae praecesserant, quae maiorem partem ignominiae conficiunt, id quod jam me premebat, remisit.

CCLXIV.

Fraus legis Voconiae.

NE LICEAT MULIERI NISI DIMIDIAM PARTEM BONORUM DARE. Quidam duas mulieres dimidiis partibus instituit heredes. Testamentum cognati arguunt.

DECLAMATIO.

Antequam jus executio, & vim legis, quae per se factis manifesta est, intueor; primum illud apud vos dixisse

¹ Hoc ergo tenuit.] Ut saltem (inquit) aliis auctoribus, absque ulla speciali rogationis beneficio uterer. *Aerodius.* nota, scriptum est de coercendis ex lege Voconia mulierum hereditatibus. Atque aded mulieri non solum quartam,